

เกณฑ์ตัดสินการใช้ภาษา

สมศีล ฃานวงศ์

ราชบัณฑิต สำนักศิลปกรรม

ราชบัณฑิตยสถาน

คำสำคัญ : การใช้ภาษา

ในปัจจุบัน ประชาชนทั่วไปมีความตื่นตัวกันมากที่จะใช้ภาษาให้ถูกต้อง ดังจะเห็นได้จากการตั้งคำถาม การเสนอคำตอบ การแสดงความคิดเห็น และการวิพากษ์วิจารณ์ ที่ปรากฏตามสื่อมวลชนแขนงต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากคำถามที่มีผู้ส่งเข้ามายังศูนย์ส่งเสริมและเผยแพร่การใช้ภาษาไทย. เท่าที่ลองประมวลดู พอจะสรุปได้ว่ามีปัญหาอยู่ ๔ ประเด็นใหญ่ๆ ดังต่อไปนี้

๑. เรื่องตัวสะกดและวิธีออกเสียง คำที่มีรากเหง้ามาจากภาษาบาลีสันสกฤต ไม่ว่าจะเป็นคำทั่วไปหรือชื่อเฉพาะ ทั้งชื่อบุคคลและชื่อสถานที่.

๒. เรื่องศัพท์บัญญัติ ทั้งศัพท์ที่มีใช้อยู่แล้ว แต่อาจไม่แพร่หลายหรือมีผู้ท้วงติง และศัพท์ใหม่ๆ ที่ยังไม่มีบัญญัติใช้ในภาษาไทยแต่มีผู้ร้องขอมา.

๓. เรื่องวิธีทับศัพท์คำที่มาจากภาษาตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ ทั้งชื่อเฉพาะ คำที่ใช้

ทั่วไป และคำที่เป็นศัพท์บัญญัติ. นอกจากจะถกเถียงกันถึงเรื่องการใช้พยัญชนะและสระแล้ว ประเด็นที่ยังไม่มีที่ท่าจะยุติได้โดยง่ายก็คือ การใช้เครื่องหมายวรรคตอนในคำทับศัพท์.

๔. เรื่องการเขียนคำไทยเป็นอักษรโรมัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิธีเขียนชื่อบุคคลและชื่อสถานที่.

ประเด็นต่างๆ ทั้ง ๔ นี้ล้วนแล้วแต่อยู่ในข่ายงานความรับผิดชอบของราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดมาตรฐานการใช้ภาษาของชาติตลอดหลายสิบปีที่ผ่านมา. จึงเกิดคำถามว่า เหตุไฉนปัญหาทั้ง ๔ ประเด็นนี้ยังคงเป็นปัญหาอยู่แม้ในปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่จะเป็นปัญหาต่อไปอีก ทั้งๆ ที่มีการจัดประชุมอภิปราย สัมมนา และกิจกรรมวิชาการในลักษณะอื่นๆ มาหลายต่อหลายครั้งแล้ว.

แม้ผู้สนใจปัญหาการใช้ภาษา ซึ่งต่างก็ปรารถนา “ความถูกต้อง”

จะมีข้อสมมุติว่า คนส่วนใหญ่เข้าใจชัดเจนอยู่แล้วว่าความถูกต้องในการใช้ภาษาคืออะไร และควรเป็นอย่างไร แต่กลับไม่เคยมีการตรวจสอบว่าข้อสมมุติดังกล่าวนี้เป็นจริงหรือไม่. จึงใคร่ขอตั้งข้อสังเกตว่า การที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องการใช้ภาษานั้นแท้ที่จริงแล้วก็เพราะว่า **เกณฑ์ตัดสินการใช้ภาษาที่ผู้ใช้ภาษาส่วนใหญ่ในสังคมเข้าใจตรงกันและยอมรับร่วมกัน** ใช่หรือไม่.

จริงอยู่ แม้จะมีผู้อ้างถึงหลักเกณฑ์ที่ราชบัณฑิตยสถานได้กำหนดไว้แล้ว เช่น หลักอักขรวิธีที่ปรากฏใน *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน* หลักเกณฑ์การทับศัพท์ หลักเกณฑ์การใช้เครื่องหมายวรรคตอน ฯลฯ แต่ก็ยังอาจตั้งคำถามต่อไปอีกว่า **หลักเกณฑ์ที่มีอยู่แล้วนี้ถูกต้องสมบูรณ์แล้วหรือยัง** มีเหตุผลทางวิชาการรองรับหนักแน่นแค่ไหน และหากจะมีการทบทวนหลักเกณฑ์ต่างๆ กันใหม่ ดังที่มีผู้เรียกร้องเสมอมา จะอาศัย “หลักเกณฑ์” อะไรบ้างในการกำหนดหลักเกณฑ์ **อีกทั้งจะวินิจฉัยได้อย่างไรว่าหลักเกณฑ์ที่ “ปรับปรุง” ขึ้นมาใหม่นั้น**

ดีกว่าของเก่าที่มีอยู่แล้ว.

ทั้งหมดนี้เป็นคำถามที่ผู้รู้ทั้งภายในและภายนอกราชบัณฑิตยสถานจะต้องร่วมมือกันหาคำตอบ โดยยึดหลักวิชาการที่ถูกต้อง อยู่บนพื้นฐานของเหตุผล สนับสนุนด้วยข้อเท็จจริง

จากหลักฐานที่มีการบันทึกและจัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบ. จริงอยู่ คงไม่อาจคาดหวังว่าจะตอบคำถามได้ทั้งหมด ยิ่งเป็นไปไม่ได้ที่จะให้ทุกฝ่ายยอมรับคำตอบทุกข้อในทุกแง่มุม แต่อย่างน้อยที่สุด สิ่งที่ราชบัณฑิตยสถานนำ

จะดำเนินการได้ในแง่หลักฐานทางภาษาศาสตร์ ผนวกกับเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยภาษาอย่างเป็นระบบและถูกหลักวิชา อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในระยะยาวต่อไป.

เครื่องหมายวรรคตอน

“ถ้าใครอ่านเป็นเขียนเป็น เครื่องหมายวรรคตอนก็อาจไม่จำเป็น แต่รู้สีกว่าสมัยนี้การอ่านเขียนไม่ค่อยจะเป็น จำเป็นต้องใช้เครื่องหมายวรรคตอนมาช่วย ทำให้การอ่านการเขียนดีขึ้น. คำว่า ‘วรรคตอน’ ก็น่าสนใจ เพราะเป็นคำที่ไม่มีอยู่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน แต่ราชบัณฑิตยสถานก็ใช้เครื่องหมายวรรคตอนในพจนานุกรม”.

“การใช้เครื่องหมายวรรคตอนไม่ใช่ของยาก ผู้เขียนบทความสมควรที่จะเป็นผู้ใส่เครื่องหมายวรรคตอน จะมีความถูกต้องที่สุด เพราะทราบว่าตรงไหนจบประโยคและข้อความ ส่วนที่ขยายนั้น จะอยู่ส่วนหน้าหรือส่วนหลัง”.

.....จาก กาญจนา นาคสกุล. การใช้เครื่องหมายวรรคตอนและอักษรย่อในภาษาไทย. บรรยายในการสัมมนา “การใช้ภาษาไทยทางวิทยาศาสตร์การแพทย์” เมื่อวันที่ ๑๙-๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ ณ โรงพยาบาลศิริราช. (หนังสือรวมบทความ. กรุงเทพฯ: ไพศาลศิลป์การพิมพ์; ๒๕๒๘ หน้า ๕๒ และ ๕๓).